

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ ARAÇLARININ KULLANIMINA İLİŞKİN ETİK İLKELER VE ÖNERİLER REHBERİ (Sürüm 1.0)

Gazi Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerinin Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) kullanımında dikkat etmeleri gereken etik ilkeleri ve önerileri içerir. Teknolojinin ve akademik ihtiyaçların değişimi ile güncellenebilir ve farklı disiplinlere göre çeşitlendirilebilir. Sunulan ilke ve önerileri düzenli olarak gözden geçirmek, bunları güncel gelişmelerle uyumlu hale getirmek için tavsiyelerde bulunur. ÜYZ araçlarının, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari işlerde kullanımı hızla gelişmekte olduğundan, ilke ve önerilerin sürekli olarak yeniden değerlendirilmesini, etik ve bilimsel bütünlüğün korunmasını destekler, oluşan risklerin bilinmesi, belirlenmesi ve giderilmesi konularında bir farkındalık oluşturur.

Amaç

ÜYZ araçlarının eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerinde, akademik ve idari personel ile öğrenciler tarafından bilinçli kullanımını teşvik etmektir. Ayrıca ÜYZ araçlarının kullanımı sırasında karşılaşılabilecek zorlukların aşılmasına yardımcı olmak, akademik dürüstlük ilkelerine sadık kalınmasını sağlamak ve olası bazı riskleri önlemek için ilke ve öneriler sunmaktır.

Hedef

ÜYZ tabanlı araçların akademik ve idari personel ile öğrenciler tarafından kullanımı durumunda açıkça sınırlandırılmadığı sürece geçerli olacak politikalar geliştirmektir.

İlkeler

ÜYZ araçları, sistemleri veya modellerinin, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerinde, gerçekleştirilen işler ve geliştirilen ürünlerde (kod, metin, görsel ve işitsel ürünler, vb.) kullanılması durumunda benimsenmesi gereken kurallardır. Bunlar;

- **Sorumluluk:** ÜYZ araç veya sistemlerinin kullanımında, tüm sorumluluk kullanıcılara aittir. Kullanıcılar, ÜYZ'nin fırsatları olduğu kadar tehditlerinin de olduğunun farkında olarak işlemleri yürütür.
- **Açıklama Yükümlülüğü:** ÜYZ araç veya sistemleri, gerçekleştirilen çalışmalarda (ödev, rapor, proje, tez vb.) kullanılmış ise bu durum dokümanlarda uygun bir şekilde ve yerde beyan edilir.
- **Şeffaflık:** ÜYZ araç veya sistemleri ile hazırlanan ürünlerde bu araçların kullanımı, yapılan çalışmada kaynak olarak gösterilir.
- **Akademik Dürüstlük:** ÜYZ araç veya sistemleri kullanılarak kopya çekmek, intihal vb. davranışlar akademik sahtekarlık olarak değerlendirildiğinden, bu tür davranışlardan uzak durulur.

- **Eleştirel Düşünme:** ÜYZ araç veya sistemleri, fikir üretme, geliştirme ve kavramada ek kaynak olarak kullanılabilir, ancak değerlendirme ve özgün çalışma (ödev, rapor, proje, tez vb.) yerine kullanılamaz.
- **Doğruluk ve Güvenilirlik:** ÜYZ araç veya sistemleri ile üretilen ürünlerin (kod, metin, görsel ve işitsel ürünler, vb.) kullanımı ve raporlanmasında bilgi ve kaynakların doğruluğu ve güvenilirliği, kullanıcılar tarafından kontrol edilir ve raporlanır. Bu araçların kimi zaman "halüsinasyon" olarak adlandırılan yanlış bilgiler verebileceği hatırd tutulmalıdır.

Öneriler

ÜYZ araç veya sistemlerinin kullanımında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi önerilir;

- **Bilinçli Kullanım:** ÜYZ'nin sunduğu fırsatları ve tehditleri anlamak için kullanıcılar, Yapay Zeka Okuryazarı olarak kendilerini yetiştirmelidir. Örneğin; veri ifşası olabileceği için kişisel ve önemli kurumsal veriler bu sistemlere girilmemelidir.
- **Kaynak Kontrolü:** Yapay zekâ yoluyla üretilen ürünlerin (kod, metin, görsel ve işitsel ürünler, vb.) geliştirilmesinde kullanılan birincil kaynaklar mutlaka kontrol edilmelidir.
- **Güvenilir Kaynakların Tanımlanması:** Kaynakların güvenilir olup olmadığı kontrol edilmelidir. Güvenilir kaynaklar; makale, bildiri, kitap, rapor veya tezler olup, tüm bunlar erişilebilir olmalıdır.
- **Veri Doğruluğunun Kontrolü:** İnternet sitelerinden veya portallarından alınan verilerin (görseller, sayılar, yüzdeler, linkler, atıflar, vb.) doğru olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- **Alıntı ve Kaynak Verme Yöntemleri:** ÜYZ araç veya sistemlerinden yararlanılması durumunda, faydalanılan veya kullanılan eserlere yapılan atıflar, uygun alıntı ve kaynak gösterim yöntemleri ile ürün içinde belirtilmelidir. ÜYZ araçları veya sistemlerinin kullanımında, üretilen ürünlerde alıntılama yöntemleri için APA (American Psychological Association), MLA (Modern Language Association) veya diğer özel yazım kuralları tercih edilmelidir. Bazı linkler aşağıda verilmiştir:
APA Style: <https://apastyle.apa.org/blog/how-to-cite-chatgpt>
MLA Style: https://style.mla.org/citing-generativeai/?utm_campaign=sourcemar23&utm_medium=email&utm_source=ml_aoutreach
- **Belgelendirme:** ÜYZ araç veya sistemlerinden faydalanırken kullanılan "bilgi isteme ifadeleri" veya "tarifleri (prompt)", mümkünse çalışmanın sonuna veya uygun olan yerlere eklenmelidir.